

(۱) گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\begin{aligned} & \left\{ \begin{array}{l} (\mathfrak{r}, a - \mathfrak{r}) \in f \\ (\mathfrak{r}, \mathfrak{r}a + \mathfrak{r}) \in f \end{array} \right. \Rightarrow \mathfrak{r}a + \mathfrak{r} = a - \mathfrak{r} \Rightarrow \mathfrak{r}a = -\mathfrak{r} \Rightarrow a = -\mathfrak{r} \\ & f = \{(\mathfrak{r}, -\mathfrak{r}), (\mathfrak{r}, b + \mathfrak{r}), (\mathfrak{r}, \mathfrak{r}a)\} \\ & \left\{ \begin{array}{l} (\mathfrak{r}, b + \mathfrak{r}) \in f \\ (\mathfrak{r}, \mathfrak{r}a) \in f \end{array} \right. \Rightarrow b + \mathfrak{r} = \mathfrak{r}a \Rightarrow b = \mathfrak{r}a \\ & \Rightarrow b - a = \mathfrak{r}a + \mathfrak{r} = \mathfrak{r} \end{aligned}$$

(۲) گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$\begin{aligned} f(\cdot) + f(\cdot - x) &= \frac{\cdot + \mathfrak{y}}{\cdot - \mathfrak{y}} + \left(\frac{(\cdot - x)^{\mathfrak{y}} + \mathfrak{y}}{(\cdot - x)^{\mathfrak{y}} - \mathfrak{y}} \right) = -\mathfrak{y} + \left(\frac{\mathfrak{y} + x^{\mathfrak{y}} - \mathfrak{y}_{\mathbf{X}} + \mathfrak{y}}{\mathfrak{y} + x^{\mathfrak{y}} - \mathfrak{y}_{\mathbf{X}} - \mathfrak{y}} \right) = -\mathfrak{y} + \frac{x^{\mathfrak{y}} - \mathfrak{y}_{\mathbf{X}} + \mathfrak{y}}{x^{\mathfrak{y}} - \mathfrak{y}_{\mathbf{X}}} \\ &= \frac{-x^{\mathfrak{y}} + \mathfrak{y}_{\mathbf{X}} + x^{\mathfrak{y}} - \mathfrak{y}_{\mathbf{X}} + \mathfrak{y}}{x^{\mathfrak{y}} - \mathfrak{y}_{\mathbf{X}}} = \frac{\mathfrak{y}}{x^{\mathfrak{y}} - \mathfrak{y}_{\mathbf{X}}} \end{aligned}$$

۳) گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$\begin{cases} f(2) = 3 \\ f(4) = 2 \end{cases} \Rightarrow 2(3) - 2 = 4$$

۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. می‌دانیم برد تابع مجموعه $R = \{a + ۱, a, ۲a + ۱, -۶\}$ می‌باشد. چون مجموع برد تابع ۲۴ است داریم:

$$\begin{aligned}
 a + 1 + a + 2a + 1 - 6 &= 24 \Rightarrow 4a - 4 = 24 \Rightarrow 4a = 28 \Rightarrow a = 7 \\
 f &= \{(2, 8), (3, 7), (4, 15), (7, -6)\} && \text{بنابراین:} \\
 f(3) + f(4) &= 7 + 15 = 22 && \text{پس:}
 \end{aligned}$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نموداری تابع است که هر خط موازی محور y ها نمودار را حداکثر در یک نقطه قطع کند، با حذف نقاط گزینه‌ی «۴» یعنی C, B, H و G شرط تابع بودن برقرار می‌شود.

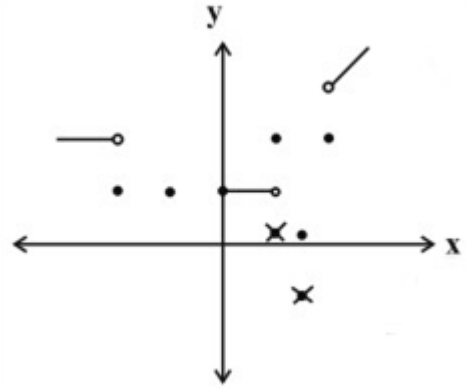
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: F و H دو نقطه با طول یکسان هستند، پس رابطه تابع نیست.

گزینه‌ی «۲»: H و G دو نقطه با طول یکسان هستند، پس رابطه تابع نیست.

گزینه‌ی «۳»: B و D دو نقطه با طول یکسان هستند، پس رابطه تابع نیست.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نمودار مختصاتی در صورتی تابع است که هیچ دو نقطه‌ای روی خطی که موازی محور y ها باشد قرار نگیرند، بنابراین طبق نمودار باید حداقل ۲ نقطه حذف شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۷

$$2x + 1 = -1 \Rightarrow 2x = -2 \Rightarrow x = -1$$

$$2x + 1 = 0 \Rightarrow 2x = -1 \Rightarrow x = -\frac{1}{2}$$

$$2x + 1 = 1 \Rightarrow x = 0$$

$$2x + 1 = 2 \Rightarrow 2x = 1 \Rightarrow x = \frac{1}{2}$$

$$D_f = \left\{ -1, -\frac{1}{2}, 0, \frac{1}{2} \right\}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شرط اینکه نمودار داده شده، یک تابع باشد این است که هر خطی که موازی با محور y ها رسم می‌شود، نمودار را در بیش از یک نقطه قطع نکند، پس برای اینکه نمودار داده شده مربوط به یک تابع باشد، حداقل باید ۵ نقطه حذف کنیم.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۹

شاخص توده‌ی بدنی یا همان BMI عبارت است از $\frac{\text{وزن (کیلوگرم)}}{\text{مربع قد (متر مربع)}}$ بنابراین:

$$25 = \frac{81}{x^2} \Rightarrow x^2 = \frac{81}{25} \Rightarrow x = \frac{9}{5} = 1.8 \text{ متر}$$

$$1.8 \times 100 = 180 \text{ سانتی‌متر}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۰

$$\text{وزن برحسب کیلوگرم} = \frac{x}{(1.5)^2} \Rightarrow 20 = \frac{x}{(1.5)^2} \Rightarrow x = 20 \times 2.25 = 45 \text{ kg}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در حالت کلی دو زوج مرتب با هم برابرند؛ هرگاه مؤلفه‌های اول و دوم برابر باشند. بنابراین:

$$(a + b, 3b^2) = (2a, 3) \Rightarrow a + b = 2a, 3b^2 = 3 \Rightarrow b^2 = 1 \xrightarrow{b \in \mathbb{N}} b = 1$$

با جایگذاری در معادله $a + b = 2a$ داریم:

$$a + 1 = 2a \Rightarrow a = 1 \Rightarrow a^2 - 3 = -2, b^2 + 1 = 1 + 1 = 2 \Rightarrow (a^2 - 3, b^2 + 1) = (-2, 2)$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. طبق خاصیت تابع بودن، لازم است به هر عضو دامنه، دقیقاً یک مقدار نظیر شود؛ بنابراین

$$(3, n) = (3, 2n - 1) \Rightarrow n = 2n - 1 \Rightarrow n = 1$$

داریم:

$$(2, 4) = (2, 2m + n) \xrightarrow{n=1} 2m + 1 = 4 \Rightarrow 2m = 3 \Rightarrow m = \frac{3}{2}$$

$$\Rightarrow m + n = \frac{3}{2} + 1 = \frac{5}{2}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۱۳
ابتدا برد تابع را حساب می‌کنیم:

$$f(x) = x^2 + x + 1$$

$$x = -1 \Rightarrow f(-1) = (-1)^2 + (-1) + 1 = 1 - 1 + 1 = 1$$

$$x = 0 \Rightarrow f(0) = (0)^2 + (0) + 1 = 1$$

$$x = 3 \Rightarrow f(3) = (3)^2 + (3) + 1 = 9 + 3 + 1 = 13$$

مجموعه برد این تابع $R = \{1, 13\}$ است که حاصل ضرب اعضای این مجموعه برابر با $13 \times 1 = 13$ است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۱۴

$$b^2 = 2ab \Rightarrow b(b - 2a) = 0 \Rightarrow \begin{cases} b = 0 \\ b = 2a \end{cases}$$

$$b = 0 \Rightarrow 2ab = 0 \Rightarrow 2a^2 + 8 = 0 \text{ غیر قابل قبول}$$

$$b = 2a \Rightarrow 2a(2a) = 2a^2 + 8 \Rightarrow 2a^2 = 8 \Rightarrow a^2 = 4 \Rightarrow a = \pm 2 \Rightarrow b = \pm 4 \Rightarrow b^2 = 16$$

بنابراین: تابع است. $f = \{(4, 16), (16, 16)\}$

$$\begin{cases} a = 2 ; b = 4 \Rightarrow 2ab = 16 \\ a = -2 ; b = -4 \Rightarrow 2ab = 16 \end{cases}$$

$$b^2 - a^2 = 16 - 4 = 12 \text{ در نتیجه:}$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. چون f تابع است، پس: ۱۵

$$(4, a^2 - 1) = (4, 3) \Rightarrow a^2 - 1 = 3 \Rightarrow a^2 = 4 \Rightarrow \begin{cases} a = 2 \\ a = -2 \end{cases}$$

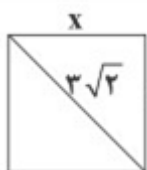
به ازای $a = 2$ داریم: $\begin{cases} (2, 3) \in f \\ (2, 1) \in f \end{cases}$ پس f تابع نیست.

به ازای $a = -2$ داریم:

$$f = \{(4, 3), (3, -2 + b), (2, 1), (-2, 3)\}$$

$$f(3) = 5 \Rightarrow -2 + b = 5 \Rightarrow b = 7$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اگر طول ضلع مربع را x در نظر بگیریم، داریم: ۱۶

$$\text{رابطه‌ی فیثاغورس: } x^2 + x^2 = (3\sqrt{2})^2 \Rightarrow 2x^2 = 18$$

$$\Rightarrow x^2 = \frac{18}{2} = 9 \Rightarrow x = \pm 3 \xrightarrow{x > 0} x = 3$$

بنابراین:

$$\text{محیط} = 4x = 4 \times 3 = 12$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برای راحتی کار می‌توان ابتدا رادیکال را نادیده گرفت و حاصل عبارت زیر رادیکال را به‌ازای $x = 2\sqrt{2}$ به‌دست آورد:

$$\begin{aligned} &\xrightarrow{x=2\sqrt{2}} (2\sqrt{2} - 1)^2 + 6\sqrt{2} - 2\sqrt{2} \\ &= (2\sqrt{2})^2 - 2(2\sqrt{2})(1) + 1 + 4\sqrt{2} = 8 - 4\sqrt{2} + 1 + 4\sqrt{2} = 9 \\ &\Rightarrow f(2\sqrt{2}) = \sqrt{9} = 3 \end{aligned}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. $\alpha = -1$ و $\alpha \neq 5$ غ ق ق $\alpha = 1 \Rightarrow \alpha^2 + 3 = 4$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. $f(f(k)) = -1 \xrightarrow{(0, -1)} f(k) = 0 \xrightarrow{(3, 0)} k = 3$

$$f(f(k-2)) = f(f(1)) = f(2) = 1$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. $\begin{cases} (2, 5) \\ (2, c) \end{cases} \Rightarrow c = 5$

$$\begin{cases} (5, b^2) \in f \\ (5, 4b-3) \in f \end{cases} \Rightarrow b^2 = 4b-3 \Rightarrow b^2 - 4b + 3 = 0 \Rightarrow b = 1 \text{ یا } b = 3$$

$$\begin{cases} b = 1 \Rightarrow f = \{(2, 5), (5, a^2 + a + 2), (5, 1)\} \\ \Rightarrow a^2 + a + 1 = 0 \Rightarrow \Delta < 0 \text{ عدد حقیقی وجود ندارد} \\ b = 3 \Rightarrow f = \{(2, 5), (5, a^2 + a + 2), (5, 9)\} \\ \Rightarrow a^2 + a + 2 = 9 \Rightarrow a^2 + a - 7 = 0 \Rightarrow \Delta > 0 \text{ ق ق} \end{cases}$$

بنابراین برای b یک مقدار می‌تواند وجود داشته باشد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱: چنان که می‌بینید، شاعر بیت را به چهار قسمت تقسیم کرده و در پایان سه قسمت از آن، واژه‌هایی را آورده است که با هم سجع متوازی یا مطرّف دارند، مانند: «بدن»، «سخن» و «خویشتن»
گزینه ۲: «مهجور» و «رنجور» سجع متوازی دارند.
گزینه ۳: «فسون» با «درون» سجع متوازی / «فسون»، «درون» و «خون» سجع مطرّف دارند.
گزینه ۴: سجع وجود ندارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فارسی باستان در دوره‌ی هخامنشیان رایج بود و زبان پارتی در دوره‌ی اشکانیان رواج داشت. زبان پهلوی زبان رسمی دوره‌ی ساسانی است. دری زبان درباری سامانیان و زبان محاوره و مکاتبه‌ی مقامات دولتی (زبان رسمی این دوره) بوده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دولت صفاری مربوط به بعد از اسلام و فارسی نو می‌باشد، در حالی که «یادگار زیران» و «درخت آسوریک» در دوره‌ی فارسی میانه که مربوط به قبل از اسلام است، پدید آمدند. آثار ادبی مذکور به زبان پهلوی هستند که به سبب اهمیت سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام، غالباً به کتابت درنیامده‌اند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

ج) شاهنامه‌ی ابومنصوری

ب) تاریخ بلعمی

الف) ترجمه‌ی تفسیر طبری

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۲۵

ای	از	ر	خت	هر	خا	ر	را	سا	ما	ن	بس	تان	در	ب	غل
هر	ذ	ر	را	از	دا	غ	تو	خر	شی	د	تا	بان	در	ب	غل
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲	ما	ن	فس	بر	لب	ب	صد	رن	ج	ت	عب	می	آ	و	ریم	
	پی	ر	می	گر	دی	م	تا	رو	زی	ب	شب	می	آ	و	ریم	
	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	
۳	جا	ن	غ	ری	ب	زین	ج	هان	می	ل	و	طن	ن	می	ک	ند
	شد	چ	ع	قی	ق	نا	م	جو	یا	د	ی	من	ن	می	ک	ند
	-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
۴	گر	تش	ن	ی	اس	را	ری	پی	شا	ر	ش	را	بو	ول		
	گر	گن	ج	ه	می	خا	هی	می	گر	د	خ	را	بو	ول		
	-	-	U	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-		

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. صورت صحیح هجابندی: «- U - U -- UU- U - U --» ۲۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. این مورد مربوط به زبان پارتی می‌باشد. ۲۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. این موضوع تنها مربوط به قرن چهارم است. ۲۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۲۹

ادبیات فارسی دری هم به مفهوم واقعی خود، تقریباً هم‌زمان با این دولت پدید آمد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سجع در این گزینه وجود ندارد. تشریح گزینه‌های دیگر: ۳۰

گزینه‌ی «۱»: خوش‌نام، بام، دام: سجع مطرف/ بام و دام: متوازی

گزینه‌ی «۲»: ستاره، پاره پاره، شیرخواره: سجع مطرف

گزینه‌ی «۴»: مه، نه، ده: سجع متوازی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سجع‌های به کار رفته در گزینه‌ها: ۳۱

گزینه‌ی «۱»: نفیس و خسیس - نی و وی (متوازی)/ ضایع و دریغ (متوازن)

گزینه‌ی «۲»: نهاده و گشاده (متوازی)/ آید و نماید (مطرف)

گزینه‌ی «۳»: عمر و مال (متوازن)/ حلم و علم (متوازی)/ پروردن و خوردن (مطرف)

گزینه‌ی «۴»: بیازارد و بیارد (مطرف) نگیرد و نپذیرد (مطرف)/ کمال و جمال (متوازی)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۳۲

الف) پناه و جواب: سجع متوازن / ه) چشم و گوش: سجع متوازن
تشریح سایر جمله‌ها:

ب) تهی، بهی و نهی: سجع متوازی

ج) صواب و حساب: سجع متوازی

د) دمی و آدمی: سجع مطرف

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دقت کنید که سجع در شعر همان «قافیه‌ی میانی» است. برای تشخیص، کافیت هر مصراع را به دو قسمت مساوی تقسیم کنید. بررسی گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: «روا - خطا» در مصراع اول (سجع متوازی)

گزینه‌ی «۲»: «نهران - شبان - آسمان» (نهران و شبان با هم سجع «متوازی» و نهران و آسمان با هم سجع «مطرف»)

گزینه‌ی «۳»: «آن - عیان» (سجع مطرف)

گزینه‌ی «۴»: در این گزینه سجع یا همان قافیه‌ی درونی مشاهده نمی‌شود.

نکته: دقت کنید که سجع می‌تواند هم در یک مصراع و هم در دو مصراع بیاید. (به مانند گزینه‌های «۱ و ۳»)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. درخشش فرهنگ و ادب فارسی با شکست سامانیان از ترکان آل افراسیاب به تیرگی گرایید و خراسان ابتدا به دست سبکتگین و بعد پسرش محمود غزنوی افتاد. بعد از آن بود که غزنویان برای ماندگاری حکومت نوپای خود ناگزیر شدند زبان پارسی را رواج دهند و دست کم تا پایان سلطنت مسعود غزنوی دربارشان به وجود شاعران پارسی‌گو مزین بود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ارزش موسیقایی سجع متوازی از همه بیشتر است که در گزینه ۴ «آرایه ترصیع» به کار رفته است و همه‌ی واژه‌های دو مصراع در تقابل با هم سجع متوازی دارند.

در سایر گزینه‌ها چون همه‌ی واژه‌های دو مصراع سجع متوازی نیستند و آرایه «موازنه» می‌سازند و به دلیل به کار رفتن سجع متوازن ارزش موسیقایی کمتری دارند.

واژه‌های گزینه ۱: بیان و مقال ۲: سخن و قتال ۳: شمس و شهد = سجع متوازن‌اند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تعلق و وابستگی به دل‌بستگی‌های دنیوی را بیان می‌کند. (مصراع دوم)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۳۷

گزینه ۲: بیانگر «ستار بودن خدا است» ولی سایر گزینه‌ها و صورت سؤال بیانگر «رزاقیت و روزی‌رسان بودن خدا است» صورت سؤال کنایه از اینکه «خدا رزاق است».

گزینه ۱: مصراع‌های اول و دوم

گزینه ۳: مصراع دوم «در خانه‌اش باز است و سفره‌اش پهن است» = روزی‌دهنده است.

گزینه ۴: مصراع‌های اول و دوم

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. به جز بیت ۳، مفهوم همه‌ی ابیات ترجیح یار به بهشت است اما بیت ۳، می‌گوید عاشق باید سختی‌ها را تحمل کند. ۳۸

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۳۹

هجاهای کشیده: ۱- کند ۲- خشم ۳- موی ۴- ریخت ۵- خست ۶- روی

هجاهای بلند: ۱- می ۲- سو ۳- دا ۴- از ۵- می ۶- آ ۷- می

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ۴۰

هَر | چ | بَر | نَ | ف | س | خِ | شَ | نَ | پَ | سَن | دِ (فاعلاتن مفاعِلن فعِلن)

ارکان سایر گزینه‌ها:

(۱) مفاعِلن فَعَلاتِن مفاعِلن فعِلن

(۲) فعولن فعولن فعولن فعل

(۳) فعَلاتٌ فاعلاتِن فعَلاتٌ فاعلاتِن

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قسمت دوم گزینه ۲ جزء ویژگی‌های قلمرو فکری است نه زبانی! ۴۱

ابیات بالا با توجه به گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ نشانگر شعر سبک خراسانی است.

ترکیب‌سازی «تبیره‌زن - پیشه‌ور» دو حرف اضافه برای یک متمم (به فلک بر)، واژگان کهن (تبیره - نماز شام - پیشه‌ور - جولاه - درزی).

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. درست سایر گزینه‌ها: ۴۲

(ب) دوره ساسانی نه سامانی

(د) اندرزنامه منشور

(ه) سنت شفاهی پیش از اسلام

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در آغاز این دوره (قرن چهارم و پنجم) دولت سامانی روی کار آمد! ۴۳

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این بیت آرایه‌ی «تکرار» وجود ندارد: چنگ در مصراع اول: نوعی ساز، چنگ در مصراع دوم: انگشتان دست. ۴۴

توجه: خمیدگی و خمیده به دلیل تفاوت نوع دستوری (اسم و صفت) تکرار محسوب نمی‌شوند و جناس می‌سازند. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) واج‌آرایی «د»، باغ‌نچیده استعاره از چهره‌ی یار

(۳) سجع «دگر» و «سحر»، تکرار واژه‌ی «صبح»

(۴) سجع «موی» و «روی»، به خون دل کشیدن کنایه از غمگین ساختن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها: ۴۵

(۱) قلم و عدم — سجع متوازی

(۲) یقین و دین — سجع مطرف

(۳) معتبر و اکبر — سجع مطرف

(۴) همی گداختند و همی تاختند — سجع مطرف

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۴۶

تا	رَنج	تَ	حَم	هَل	نَ
-	U -	U	-	-	U
کُ	نِی	گَنج	نَ	بِی	نِی
U	-	U -	U	-	-

بلند / کشیده / کوتاه / بلند / بلند / کوتاه / بلند / کشیده / کوتاه / بلند / بلند

۴۷

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

بیت الف: «ی» به شکل صامت: گریه‌کنان، ای / «ی» به شکل مصوّت: می‌خندد، داری

بیت د: «ی» به شکل صامت: ضایع / «ی» به شکل مصوّت: نگذاری

تشریح سایر ابیات:

بیت ب: فاقد «ی» به شکل صامت / «ی» به شکل مصوّت: کسی، خویش، سعدی، وقتی

بیت ج: فاقد «ی» به شکل صامت / «ی» به شکل مصوّت: دانی، نیک

۴۸

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تکرار گزینه پاسخ: پارتی - شمال شرقی - پهلوی - رسمی - میانه

۴۹

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

ا	گ	ک	ر	ی	ک	ن	ه	د	س	ت	ن
u	-	-	-	u	-	-	-	u	-	-	-

۵۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

شاهنامه‌ی ابومنصوری در حدود سال ۳۴۶ قمری به دست عده‌ای از دانشوران خراسان نوشته شد.

۵۱

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

- ارزش‌ها، راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی هستند.

- حق و باطل بودن هر لایه از جهان اجتماعی، با علم متناسب با همان لایه شناخته می‌شود.

- واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را در پرتو آرمان‌های آن می‌توان ارزیابی کرد.

۵۲

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات نادرست:

- منظور از جهان متجدد، غرب بعد از رنسانس یعنی غرب چهارصد سال اخیر است.

- جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی (حسی) به دست می‌آیند علم می‌داند و علمی را که از روش‌های فراتجربی

(عقلانی و وحیانی) استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسد.

۵۳

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم نهادهای اجتماعی آشکار

می‌شوند.

در جوامع مکانیکی تقسیم کار اجتماعی شکل نگرفته یا در حد ساده و ابتدایی است.

از دست رفتن امکان ارزیابی آرمان‌ها و ارزش‌های بشری پیامد روندی است که از آن به زوال معنا و عقلانیت ذاتی یاد می‌شود.

۵۴

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آرمان اجتماعی تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ، سیاست، اقتصاد، خانواده و ...

است.

ارزش‌ها، راهنمای کنش اعضای جهان اجتماعی‌اند.

وقتی مردم مطابق ارزش‌ها عمل کنند، ارزش‌ها به واقعیت تبدیل می‌شوند.

۵۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در جهان اجتماعی تا وقتی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است.

جهان اساطیری، فرهنگ اساطیری دارد که به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است و محصول انحراف بشر از فرهنگ

توحیدی است.

- جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند، علم می‌داند و علمی را که از روش‌های فراتجربی (عقلانی و حیبانی) استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسند.
- وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد، ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.
- جهان اجتماعی برای بقا و تداوم، اعتقادات، ارزش‌ها و شیوه زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد.

- محل تبلور آرمان اجتماعی ارزش اجتماعی است.
- تحصیل رایگان برای تمامی فرزندان ایران از مواردی است که باید محقق شود و هنوز به‌طور کامل محقق نشده است، پس بیانگر آرمان اجتماعی است.
- هر دو مثال ذکر شده در این قسمت و قسمت بعد از مثال‌های کتاب است.
- مفهوم عقیده‌ی باطل در همه‌ی گزینه‌ها درست است.

- الف) جهان اجتماعی با آگاهی و اراده‌ی افراد انسانی پدید می‌آید.
- ب) هر جهان اجتماعی تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی می‌ماند.
- ج) هر جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های خود، افق‌ها و ظرفیت‌های جدیدی برای انسان فراهم می‌کند.

- بخش‌هایی از جهان اجتماعی که از نظر علمی صحیح و مطابق با فطرت انسان باشد، حق است.
- ارزش‌هایی که مردم جامعه به آن عمل می‌کنند، قلمرو واقعی جهان اجتماعی را می‌سازد.
- هر بخش از جهان اجتماعی که به لحاظ علمی قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد، باطل است.
- ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند و رعایت آن را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است که برخی از آن‌ها را نادیده بگیرند، قلمرو جهان آرمانی را شکل می‌دهد.

- علمی، معتبر نمی‌دانند، نمی‌توانند از حق یا باطل بودن عقاید و آرمان‌ها سخن بگویند.
- علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکند، می‌تواند درباره‌ی حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان‌های اجتماعی داوری کند، بنابراین می‌توان نتیجه گرفت اگر علوم اجتماعی علم را به معنای تجربی آن محدود کند، نمی‌تواند درباره‌ی حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌ها داوری کند.

- متفکرانی که درباره‌ی ویژگی‌های جهان متجدد اندیشیده، ماکس وبر جامعه‌شناس آلمانی است.
- بیت «قوت افرنگ از علم و فن است/ از همین آتش، چراغش روشن است»، اشاره به ویژگی گسترش عقلانیت ابزاری در جهان متجدد دارد و رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن، برای تسلط بر طبیعت و جامعه را «گسترش عقلانیت ابزاری» می‌گویند.

(الف) به مجموعه اهداف و ارزش‌های مشترکی که اعضای یک جهان اجتماعی خواهان رسیدن به آن‌ها هستند، آرمان اجتماعی می‌گویند.

(ب) جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند.

(ج) حق و باطل بودن هر لایه از جهان اجتماعی، با علم متناسب با همان لایه شناخته می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند، علم می‌داند و علمی را که از

روش‌های فراتجربی (عقلانی و وحیانی) استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسد. با افول این دسته از علوم، امکان ارزیابی ارزش‌ها و

آرمان‌های بشری - که پدیده‌های فراتجربی‌اند و با علوم تجربی قابل مطالعه نیستند - از دست می‌رود.

هر جهان اجتماعی، تغییرات و تفاوت‌های مختلفی را درون خود می‌پذیرد. جمعیت یک جامعه کم یا زیاد می‌شود، اقتصاد آن رشد یا

افول می‌کند و زبان و لهجه‌ی مردم دگرگون می‌شود، اما جهان اجتماعی هویت خود را حفظ می‌کند. یکی از متفکرانی که درباره‌ی

ویژگی‌های جهان متجدد اندیشیده، ماکس وبر جامعه‌شناس آلمانی است. او فرصت‌ها و محدودیت‌ایی را برای این جهان اجتماعی

برمی‌شمارد. جهان متجدد، رویکرد دنیوی و این جهانی دارد و در جهت برخورداری از زندگی دنیوی و تسلط انسان بر این عالم گام

برمی‌دارد. در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله‌ی علوم تجربی تعقیب می‌کنند (مانند استفاده از حسابداری و

اقتصاد برای تخمین سود در بنگاه‌های اقتصادی یا استفاده از علوم مهندسی برای ساختن پل، جاده و ...) به شدت رواج می‌یابند.

رواج این دسته از کنش‌های حسابگرانه‌ی معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ

می‌کند.

همه‌ی ما در جهان اجتماعی متولد می‌شویم و پس از ما نیز، جهان اجتماعی هم‌چنان وجود دارد. اگر ما فقط جهانی را ببینیم که در

آن متولد شده‌ایم، شاید گمان کنیم جهان اجتماعی تنها یک شکل دارد. ولی هنگامی که چشم خود را بر جوامع دیگری می‌گشاییم

که هم‌اینک در دیگر نقاط دنیا وجود دارند، یا وقتی به تاریخ گذشته‌ی خود رجوع می‌کنیم و جهان خود را با آنان مقایسه می‌کنیم،

به تنوع جهان‌های اجتماعی پی می‌بریم. وقتی مردم‌شناسان بنا به وظیفه‌ی حرف‌های خود، با فرهنگ‌های غیرغربی مواجه شدند، به

پیچیدگی و عمق آن‌ها و اشتباه جامعه‌شناسان غربی پی بردند. از این‌رو، یکی از مهم‌ترین انتقادات به خودمداری فرهنگ غرب و

تصور ساده‌ی آن از سایر فرهنگ‌ها را مردم‌شناسان مطرح کردند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جهان‌های اجتماعی مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و نیز فرصت‌ها و

محدودیت‌هایی که به دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد.

ساختن جهان اجتماعی جدید، نیازمند پیدایش و گسترش آگاهی و اراده‌ای نوین است و ممکن است جهان موجود از بسط آن

جلوگیری کند.

جهان اجتماعی نیز در قالب فرصت‌ها و محدودیت‌ها تحقق می‌یابد.

جهان اجتماعی با آگاهی و اراده‌ی افراد انسانی پدید می‌آید. ولی این پدیده، پس از آن‌که کنش انسان تحقق پیدا کرد، پیامدها و

الزام‌هایی را به دنبال می‌آورد که وابسته به قرارداد و اراده‌ی تک‌تک افراد نیست. این پیامدها خود، موقعیت جدیدی (فرصت‌ها و

محدودیت‌ها) را برای کنش‌ها و انتخاب‌های بعدی ما فراهم می‌آورند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- تنوع آگاهی. و معرف انسان‌ها و همچنین تنوع اراده و اختیار آنها، سبب پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

- در جهان متجدد، کنش‌هایی که اهداف دنیوی را به وسیله‌ی علوم تجربی تعقیب می‌کنند، به شدت رواج می‌یابند. رواج این دسته

از کنش‌های حسابگرانه‌ی معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند.

- علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکنند، می‌تواند درباره‌ی حق یا باطل بدون واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان‌های

اجتماعی داوری کند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «يَأْمُرُ الْمُسْلِمِينَ»: به مسلمانان دستور می‌دهد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «أَلَّا يَسْتَوَا»: که دشنام ندهند (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «يُحْتَرَمُ»: احترام می‌گذارد (رد سایر گزینه‌ها)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «الْأَسْمَاكُ الْمُخْتَلِفَةُ»: ماهیان مختلف / «كَانَتْ تَعِيشُ»: (در این جا) زندگی می‌کردند، می‌زیستند / «فِي نَهْرٍ»: در رودخانه‌ای / «قُرْبَ مَدِينَتِنَا»: نزدیک شهر ما / «لَمَدَّةَ سَبْعِ سَنِينَ»: به مدت هفت سال

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کلمات مهم: الشعوب: ملت‌ها / لا يحصل ... علی: به دست نمی‌آورند / مِنَ التَّفَرُّقَةِ: از تفرقه / العدوان: دشمنی / الذی: که / لا ینتفع به أحد: کسی از آن سود نمی‌برد / علی کلِّ منهم: هر یک از آنها باید، بر هر یک از آنهاست ... / أن یحاولوا الاتحاد: که برای اتحاد تلاش کنند / فی صور كثيرة: در شکل‌های بسیاری
خطاهای سایر گزینه‌ها:

(۲) ساختار جمله به شکل متفاوتی ترجمه شده است! - دشمنان («الْعُدْوَان» به معنی «دشمنی» و مفرد است نه جمع!)
(۳) دشمنان (مانند ۲) - سود نمی‌رسانند («إِنْتَفَعُ، یَنْتَفِعُ» به معنی «سود بردن» است و «نَفَعٌ، یَنْفَعُ» به معنی «سود رساندن» است!) - همه آنها (معادل «کُلُّهم» است نه «کُلِّ منهم»: هر یک از آنها)
(۴) هیچ نفعی نمی‌برد («هیچ» اضافی است!) - همه آنها (مانند ۳)
نکته ویژه: کلمه «کُلِّ» در ساختار «کُلِّ + من» به شکل «هر یک از» ترجمه می‌شود نه «همه»!

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کلمات مهم: یُرسل: می‌فرستد، ارسال می‌کند / الرِّیاح: باده‌ها / تثیر: برمی‌انگیزند / سحاباً: ابری / یبسطه: آن را می‌گستراند، آن را گسترش می‌دهد. خطاهای سایر گزینه‌ها:
(۱) بادی («الرِّیاح: باده‌ها» جمع و معرفه است نه مفرد و نکره!) - [آن] (چون به «باده‌ها» برمی‌گردد، باید به صورت جمع بیاید ← آنها) - آن گسترش می‌یابد (ضمیر «ه» در «یبسطه» مفعولی است و باید به شکل «آن را» و «یَبْسُطُ» به صورت متعدی ترجمه شوند).

(۲) فرستاده است («یُرسل» مضارع است، ولی «فرستاده است» ماضی نقلی است!) - ابرهایی («سحاباً» مفرد است نه جمع!)
(۳) باد («الرِّیاح: باده‌ها» جمع است نه مفرد!) - ابرهایی (مانند ۲)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ترجمه‌ی کلمات مهم: مجاهدینا الشجعان: رزمندگان (مجاهدان) دلیر (شجاع) ما، ضمیر «نا» باید ترجمه شود.

در ترجمه‌ی ترکیب وصفی - اضافی، ابتدا صفت، سپس مضاف‌إلیه ترجمه می‌شود. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]
کانوا یجهزون: مجهز می‌کردند، ترکیب «کان + فعل مضارع» معادل «ماضی استمراری» در فارسی است. [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]
البلاد: کشور، بدون ضمیر است. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]
الأعداء المخدوعین: دشمنان فریب‌خورده، «الأعداء» جمع و بدون ضمیر است. «المخدوعین» اسم مفعول است، بنابراین نباید معادل «فریب‌کار»، «اسم فاعل» ترجمه شود. [رد سایر گزینه‌ها]

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ترجمه‌ی درک مطلب:

۷۱

حکایت می‌شود مرد صالحی تجارت می‌کرد و گاهی مسافرت می‌رفت و دکان را به همکارش می‌سپرد. یک روز، در نبودن تاجر، یک یهودی وارد دکان شد و تعدادی از لباس‌ها را از همکار تاجر خرید و رفت. زمانی که تاجر غایب از سفر بازگشت، وی را به آنچه اتفاق افتاده بود، باخبر کرد و با خوشحالی به او [تاجر] گفت که لباس‌هایی که ایراد داشت [عیب داشت] به یهودی فروخت و او در کارش عجله داشت و عیب‌های لباس‌ها را نفهمید. تاجر از رفتار همکارش شگفت‌زده شد و از او درباره‌ی جای یهودی سؤال کرد، همکار به او خبر داد که همراه قافله رفته است پس تاجر سه روز در صحرا، به دنبال قافله‌ای که یهودی در آن بود را گشت تا به او رسید و زمانی که تاجر او را دید، گفت: «لباس‌ها ایراد دارند، درهم‌هایت را بگیر و لباس‌ها را به من بده» یهودی بسیار تعجب کرد و پرسید: «چه چیزی تو را به این کار واداشت؟!» تاجر پاسخ داد: «اسلام، صداقت و انجام کارهای نیک را به من آموخت» یهودی خجالت‌زده گفت: «درهم‌هایی که به تو دادم تماماً نادرست است و ایراد دارد، و من با تو اسلام آوردم» سپس به آسمان نگیست و گفت: «شهادت می‌دهم که خدایی جز خدای یگانه نیست، و محمد (ص) رسول خداست و علی (ع) ولی خداست» در نتیجه، یهودی به دست تاجر اسلام آورد و یکی از بهترین مسلمانان شد.

ترجمه‌ی گزینه‌ها:

- (۱) الگوی نیکو بهتر از وصیت کردن است!
(۲) صبر کلید گشایش است!
(۳) با مردم به اندازه عقل‌هایشان، سخن بگویند!
(۴) اول خشم، دیوانگی و آخر آن پشیمانی است!

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ترجمه‌ی گزینه‌ها:

۷۲

- (۱) یهودی با همکار تاجر، صادق بود!
(۲) همکار، جای یهودی را می‌دانست!
(۳) تاجر همراه یهودی، در پایان داستان، اسلام آورد!
(۴) تاجر، سه روز از دکانش غایب بود!

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ترجمه‌ی گزینه‌ها:

۷۳

- (۱) تاجر، سه روز دنبال یهودی گشت!
(۲) تاجر یهودی را به عیب لباس‌ها آگاه کرد!
(۳) یهودی، همراه با قافله در صحرا سفر کرد!
(۴) همکار، تعدادی از لباس‌ها را در نبودن تاجر، خرید!

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مرد یهودی از چه چیزی تعجب کرد؟ از تعجب کرد.

۷۴

ترجمه‌ی گزینه‌ها:

- (۱) نبودن همکار همراه با تاجر در صحرا!
(۲) رسیدن همکار تاجر همراه با قافله!
(۳) اسلام تاجر!
(۴) نگرفتن پول از تاجر!

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۷۵

وزن إفعال (رد گزینه ۲)، فعله الماضي أشغل و متعد (رد گزینه ۳) ثلاثی مجرد و متعد (رد گزینه ۴)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مضاف‌إلیه (رد گزینه ۲)، موصوف (رد گزینه ۱)، علی وزن المفعول (رد گزینه ۴)

۷۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۷۷

مصدره عجیب (رد گزینه ۱)، للمخاطب و متعدّ (رد گزینه ۲)، متعدّ (رد گزینه ۳) [تعجب «تعجب کرد، شگفت‌زده شد» معنایش با فاعلش «الیهودی» کامل شده و مفعول نگرفته، پس فعلی لازم است نه متعدّی].

۷۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- (۱) اقیانوس: حجم آب‌هایش بیشتر از دریاست! (✓)
(۲) گذرنامه: کارتی است که با آن می‌توانیم وارد کشورها شویم! (✓)
(۳) برف: پدیده‌ای طبیعی است که از آسمان در فصل‌های سرد می‌بارد! (✓)
(۴) قطعه‌ی زمین: قطعه‌ای از زمین‌های کشاورزی (← نادرست) در روستا است! (×)

۷۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «الاجْتِنَاب»: مصدر از باب «افْتَعَال» است، بنابراین «الاجْتِنَاب» صحیح است! و مَحْضَر (←) «مَحْضَر» صحیح است!

۸۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «استرجع» حروف اصلی «ر ج ع». ردّ سایر گزینه‌ها:

- گزینه‌ی ۱: «استعموا» حروف اصلی «س م ع»
گزینه‌ی ۳: «استلم» حروف اصلی «س ل م»
گزینه‌ی ۴: «لاتستوی» حروف اصلی «س و ی»

۸۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «لاتنتقل: منتقل نمی‌شود» موجب نادرستی این عبارت شده است. گردباد از مکانی به مکان دیگر منتقل می‌شود.

۸۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «المعلّمون» جمع مذکر سالم است. «المعلّمون» درست است.

۸۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

(حزین و مسرور) (گزینه ۲)، (یمین و یسار) (گزینه ۳)، (حسنه و سیئه) (گزینه ۴)، متضاد هستند.

۸۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «فَرَّقُوا»: با کسره‌ی زیر تشدید در عین‌الفعل (ر) امر و به معنی «پراکنده سازید» است. دقت کنید که «تَفَرَّقُوا» در گزینه‌ی «۲» فعل ماضی و «تَفَرَّقُوا» در گزینه‌ی «۴» فعل امر است، هرچند که ظاهر آن‌ها کاملاً شبیه به هم است.

۸۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

ترجمه‌ی عبارت: «ببخشید، چه چیزی در چمدانت است؟ - بفرما، برادرم آن‌جا نشسته است.» بنابراین گزینه‌ی «۴» نادرست است. تشریح گزینه‌های دیگر:

- گزینه‌ی «۱»: ترجمه‌ی عبارت: «چه کسی در گمرک چمدان‌های مسافران را بازرسی می‌کند؟ - پلیس گمرک»
گزینه‌ی «۲»: ترجمه‌ی عبارت: «آیا مسواک و خمیردندان برای بازرسی ممنوع است؟ - نه، آن دو مجاز است.»
گزینه‌ی «۳»: ترجمه‌ی عبارت: «چرا آن مسافر، قرص‌های مسکن را می‌آورد؟ - زیرا او سردرد دارد.»

۸۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در سال ۱۳۰۶ ش، کاوش‌های باستان‌شناسی از انحصار فرانسویان خارج شد و باستان‌شناسان برجسته‌ای از کشورهای مختلف مانند ارنست هرتسفلد آلمانی و آرتور پوپ آمریکایی شروع به فعالیت‌های باستان‌شناسی در ایران کردند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. براساس قانون اساسی رم، ساختار حکومت شامل چند مجلس و شماری مقامهای اجرایی بود. اشراف به واسطه‌ی مجلس سنا، و عامه‌ی مردم از طریق مجمع نمایندگان خود، در اداره‌ی کشور مشارکت می‌کردند. ریاست قوه‌ی اجرایی به دو کنسول اعطا می‌شد که از میان اعضای سنا برای یک سال، بدون تکرار، انتخاب می‌شدند. در نتیجه نبردهای طولانی جمهوری رم تبدیل به قدرتی بزرگ در مدیترانه شده و به توسعه‌طلبی خود در اروپا، آفریقا و آسیا ادامه داد. آن‌ها با لشکرکشی به سرزمین‌های شرق دریای مدیترانه در غرب آسیا، بقایای حکومت سلوکیان را برانداختند و به سوی ایران پیشروی کردند. تنها حکومت اشکانی بود که در مقابل سپاه قدرتمند روم ایستادگی کرد و مانع پیشروی بیشتر آنان به سوی شرق شد. جنگ‌های متعدد و طولانی موجب قدرت گرفتن نظامیان شده و قرن اول قبل از میلاد جمهوری رم بر اثر رقابت سرداران جاه‌طلب دچار جنگ داخلی و آشفتگی شد. سرانجام با غلبه‌ی یکی از سرداران به نام اکتاوین بر رقیبانش (۲۷ قبل از میلاد)، تغییرات بزرگی در نظام حکومتی به وجود آمد. در نتیجه‌ی این تغییرات، قدرت اجرایی در اختیار یک نفر به عنوان شخص اول مملکت قرار گرفت که به «آگوستوس» و بعداً «امپراتور» معروف شد. مجلس سنا نیز به عنوان مجمع اصلی مشورتی باقی ماند و در انتخاب امپراتور، ایفای نقش می‌کرد. (دلیل نادرستی گزینه‌ی «۱»)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دین مسیحیت از زمان امپراتور کنستانتین به بعد، رونق بی‌سابقه‌ای یافت، زیرا این امپراتور خود به مسیحیت گروید و در سال ۳۱۳ م. فرمانی را صادر کرد و این دین را با ادیان دیگر امپراتوری مساوی اعلام نمود و آزادی آن در محدوده‌ی امپراتوری روم تضمین گردید.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت‌های نادرست:
(ب) نوشته‌های مورخان تا دو قرن پیش درباره‌ی تاریخ ایران در عهد باستان ترکیبی از افسانه و واقعیت بود.
(د) تا دو قرن پیش، درباره‌ی اشکانیان، مطالب بسیار کم و محدود به بعضی اسامی بود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
بررسی گزینه‌ی درست: پنج ستون از سنگ‌نوشته‌ی بیستون، به شرح وقایع دوران آغازین فرمانروایی داریوش بزرگ می‌پردازد - سنگ‌نوشته‌ی شاپور یکم در کعبه‌ی زرتشت در نقش رستم است که شرح جنگ‌های این پادشاه با رومیان بازگو می‌کند. بررسی گزینه‌های نادرست:

- (۱) شاپور یکم با یونان جنگ نداشته است - سال‌های اول حکومت داریوش است.
- (۳) کعبه‌ی زرتشت از آثار دوران ساسانی است نه هخامنشی - جنگ یونان و روم در این سنگ‌نوشته نیست.
- (۴) درگیری پادشاهان با مزدک در این سنگ‌نوشته نمی‌باشد - فتح جزیره‌های یونانی، سال‌های آخر حکومت داریوش است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات نادرست:
«الف»: مینوسی‌ها قبل از میسنی‌ها شهرهایشان را پایه‌گذاری کرده بودند.
«ج»: میسنی‌ها طایفه‌های بیابان‌گرد و مینوسی‌ها قومی دریانورد بودند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سنگ‌نوشته‌ها و لوح‌های گلی مهم‌ترین منابع نوشتاری ایرانی در دوره هخامنشیان هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) از دوره هخامنشیان تاکنون متون و کتاب‌های تاریخی برجای مانده و یا کشف نشده است. البته متون تاریخی رومی و یونانی نظیر تاریخ هرودت و گزنون بر جای مانده است، که فنون غیرایرانی هستند.
- (۲) متون پهلوی دینی نظیر بُندهشن در سده سوم هجری قمری تدوین شده ولی اصل آن در اواخر دوره ساسانی تألیف شده است.
- (۳) گزارشات مالی و اقتصادی لوح‌های تخت جمشید اگر چه ارزش تاریخی فراوانی دارند اما در زمره مهم‌ترین منابع نوشتاری ایرانی دوره هخامنشی محسوب نمی‌شوند.

۹۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی صفویه، تمایل و علاقه‌ی اروپاییان برای مسافرت به کشور ما و شناخت تاریخ و فرهنگ آن، دو چندان شد. با خوانده شدن خط میخی، علاقه‌ی اروپاییان به فعالیت‌های باستان‌شناسی در ایران بیشتر شد. (درس ۷ ص ۶۳ و ۶۴)

۹۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) برخی از باورهای کهن ایرانی مانند پرستش ایزد مهر (میترا) در قلمرو روم رواج یافت و بر فرهنگ و هنر رومی تأثیر چشمگیری گذاشت.

(۲) فرهنگ رومی از میراث یونانی در زمینه‌ی تعلیم و تربیت، دین، فلسفه و علوم و هنرها تأثیر فراوانی پذیرفت.

(۳) زنان رومی نسبت به زنان یونانی آزادتر بودند.

۹۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در کاوش‌های تخت جمشید، بیش از سی هزار لوح گلی به زبان ایلامی کشف شد (تأیید گزینه‌ی (۴) و در گزینه‌ی (۲)) که تاکنون حدود چهار تا پنج هزار از این لوح‌ها خوانده و ترجمه شده‌اند (رد گزینه‌ی (۳)). این لوح‌ها اطلاعات سودمندی درباره‌ی اوضاع اقتصادی و اجتماعی و تشکیلات اداری دوره‌ی هخامنشیان ارائه می‌دهند (رد گزینه‌ی (۱)).

۹۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. فلسفه‌ی یونان، تأثیر زیادی بر فیلسوفان مسلمان به ویژه فیلسوفان ایرانی مانند فارابی و ابن‌سینا گذاشت.

۹۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خدای‌نامه‌ها از مهم‌ترین نوشته‌های تاریخی دوره‌ی ساسانی به شمار می‌روند که بازگوکننده تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی هستند. محتوای خدای‌نامه‌ها، آمیخته با افسانه و قصه‌های کهن بوده و مطالب راجع به دوره ساسانی در آن‌ها با واقعیات تاریخی انطباق دارد.

۹۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آلودگی هوا، بیابان‌زایی، خشکسالی و افزایش دما از جمله مشکلات محیط زیستی آب و هوا محسوب می‌شود، ولی گزینه ۳ موضوع بیابان‌زدایی را مطرح کرده است که نادرست می‌باشد.

۹۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سؤال کجا با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سروکار دارد. به عنوان مثال محدوده بحرانی و منشأ ریزگردها کشورهای عراق، ترکیه و ... هستند که مکان وقوع این پدیده‌ها هستند. و سؤال چه کسی مربوط به روابط متقابل انسان و محیط است که اقدامات درست یا نادرست مدیریتی است.

۱۰۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ساختمان زمین، مقاومت سنگ، عمق آب و تراکم آبرفت، از مهم‌ترین علل پیدایش جلگه‌ها می‌باشند.

۱۰۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

در حالت عادی در لایه اولیه جو (تروپوسفر) با افزایش ارتفاع از سطح زمین، دمای هوا کاهش می‌یابد. از این‌رو در شرایط عادی هوای مجاور سطح زمین، گرم‌تر و سبک‌تر از لایه‌های بالایی است و به راحتی می‌تواند به سمت بالا صعود کند و جابه‌جا شود، اما در ماه‌های سرد سال، وضعیت برعکس می‌شود.

۱۰۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با توجه به انواع نواحی آب و هوایی، هوازدگی فیزیکی در آب و هوای گرم و خشک به دلیل کمبود بارش و اختلافات دمایی فعالیت زیادی دارد.

۱۰۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

دلیل اینکه نواحی جنوبی کشور ما که نزدیک آب‌های خلیج فارس و دریای عمان قرار دارد، بارش بسیار کم است عملکرد کمربند پرفشار جنب حاره است. بنابراین مجاورت با مدار راس‌الجدی، کمبود رطوبت و عملکرد کم‌فشار حاره‌ای که مطلقاً نادرست هستند. دلیل اصلی، مجاورت با مرکز پرفشار جنب حاره است که باعث عدم صعود هوای مرطوب می‌شود.

۱۰۴) گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

اساس این سؤال بررسی موقعیت مطلق جلگه‌های کشورمان است. در این سؤال جلگه‌ها (درس چهارم) براساس طول و عرض جغرافیایی (درس سوم) و زاویه تابش (درس پنجم) مقایسه شده‌اند. با توجه به نقشه جلگه‌های ایران گزینه ۱ تا ۳ درست است، اما در اصلاح گزینه ۴ باید گفت که جلگه‌های جنوبی دریای خزر یا شمال کشورمان، زاویه تابش مایل‌تری نسبت به جلگه‌های شمالی خلیج فارس یا جنوب کشورمان دارند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جهت رشته کوه‌های بلند مانند البرز و زاگرس نیز در پراکندگی جغرافیایی بارش کشور اثر دارد. این عامل موجب بارش‌های بیش‌تر در دامنه‌های شمالی البرز و دامنه‌های غربی زاگرس شده است.

۱۰۶) گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

درس ۴ صفحه ۳۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برخی نواحی به علت دوری از دریاها و منابع رطوبتی و یا شکل و جهت ناهمواری‌ها و قرار گرفتن در پشت کوه‌ها که از رسیدن توده هوای مرطوب به آن‌ها جلوگیری می‌کند، با خشکی هوا مواجه می‌شوند.

۱۰۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. امروزه تغییرات اقلیمی که نشانه‌های آن را می‌توان تغییر در الگوی پراکندگی ریزش‌های جوی، بروز توفان‌ها و خشکسالی‌ها دانست، نه تنها در بسیاری از مناطق جهان بلکه در کشور ما و در مناطق پست داخلی مشغول تغییر شکل ناهمواری‌های کنونی است.

۱۰۹ گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. توده‌ی هوای موسمی در برخی از سال‌ها در تابستان از اقیانوس هند به جنوب شرقی ایران نفوذ می‌کند و موجب ریزش رگبار می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جهت رشته کوه‌های البرز و زاگرس، دور بودن از دریاها و منابع رطوبتی و عامل پرفشار جنب حاره‌ای از عواملی هستند که در ایجاد بیابان‌ها در ایران نقش دارند. زیاد بودن توان تبخیر و تعرق، کمبود پوشش گیاهی و بارندگی کم و نامنظم از ویژگی‌های اصلی مناطق بیابانی است. بیابان لوت در جنوب شرق ایران قرار دارد. بخشی زیادی از این مناطق به دلیل قرار گرفتن در منطقه‌ی پرفشار جنب حاره‌ای کمتر از ۳۰ میلی‌متر بارش دارد.

۱۱۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۱۱۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در فرض گزینه‌ی «۱»، ساعت گوینده‌ی جمله مفقود شده است. او با رد کردن یک احتمال، که به سرعت رفتن آن است، نتیجه گرفته است که لابد ساعتش گم شده و این مصداقی از استنتاج بهترین تبیین است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: این گزینه بیان گر یک استدلال تعمیمی است.

گزینه‌ی «۳»: این گزینه بیان گر یک استدلال تمثیلی است.

گزینه‌ی «۴»: این گزینه بیان گر یک استدلال تعمیمی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی «۱»، هم از تعریف مفهومی استفاده شده است و هم از تعریف مصداقی.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در یک استقرای تعمیمی قوی باید چند ویژگی به چشم بخورد، از جمله:

۱- تصادفی بودن نمونه‌های بررسی‌شده در جامعه‌ی آماری

۲- نمونه‌های بررسی‌شده باید متنوع و از همه‌ی طیف‌های موجود در کل جامعه‌ی آماری باشند.

۳- تناسب میان تعداد نمونه‌های آماری با کل جامعه‌ی آماری

با این توضیحات باید تک‌تک گزینه‌ها را با این سه ویژگی و شرط ارزیابی کنیم و نبود هر یک از این ویژگی‌ها موجب مغالطه‌ی تعمیم شتاب‌زده خواهد شد.

عبارت گزینه‌ی «۱» یعنی «دانشمندان در نتیجه‌ی آزمایش‌های مختلف متوجه تأثیرگذاری سیگار بر میزان کاهش عمر انسان شده‌اند.» یک استقرای تعمیمی قوی است، زیرا هر سه شرط یک استقرای قوی را دانشمندان در روش استقرایی و مشاهدات علمی خود رعایت کرده‌اند و نتیجه‌ی بررسی نمونه‌های مختلف را به کل جامعه‌ی آماری تعمیم داده و نتیجه‌گیری کرده‌اند. نکته: استقرای تعمیمی از روش‌های پرکاربرد در علوم تجربی محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: عبارت «پس از شمارش آراء در تمام حوزه‌های رأی‌گیری سه کلان‌شهر، کارشناسان معتقدند حزب سیاسی A پیروز انتخابات شده است.» مصداقی از مغالطه‌ی تعمیم شتاب‌زده است، زیرا با شمارش آراء سه کلان‌شهر نمی‌توان نتیجه‌ی نهایی انتخابات را بیان کرد و این استقرا ویژگی تناسب میان تعداد نمونه‌های آماری و کل جامعه‌ی آماری را رعایت نکرده است.

گزینه‌ی «۳»: عبارت «براساس آمار مسابقه‌ی فوتبال در پایان نیمه‌ی اول، چون تیم B یک گل زده است، در نیمه‌ی دوم هم می‌تواند گل‌های بیشتری بزند و برنده‌ی بازی باشد.» نیز مصداقی از مغالطه‌ی تعمیم شتاب‌زده است که در آن تنها با بررسی تعداد گل در نیمه‌ی اول بازی، حکم به پیروزی در کل بازی داده است.

گزینه‌ی «۴»: همچنین در عبارت «جغرافی‌دانان در ژاپن پس از مشاهده و ثبت کامل چند زلزله، به این نتیجه رسیدند که همه‌ی زلزله‌ها در ژاپن در یک ریشتر یکسان اتفاق می‌افتند.» از بررسی محدود چند زلزله حکمی کلی درباره‌ی تمامی زلزله‌ها در کشور ژاپن داده است که مصداقی از مغالطه‌ی تعمیم شتاب‌زده است و تناسبی میان تعداد نمونه‌های آماری با کل جامعه‌ی آماری وجود ندارد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این عبارت از استقرای تعمیمی استفاده شده است، زیرا با بررسی چند تجربه، نتیجه را به روزهای

بعدی نیز تعمیم داده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: نوعی استنتاج بهترین تبیین است.

گزینه‌ی «۳»: نوعی استقرای تمثیلی است.

گزینه‌ی «۴»: نوعی استقرای تام است که البته می‌توان آن را قیاس هم دانست، چرا که تمام افراد، آزمایش شده‌اند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر اناری شیرین نیست (جامع نیست) و غیر از انار، برخی میوه‌های دیگر نیز شیرین می‌باشند (مانع نیست).

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تعاریف اصولاً برای روشن کردن تصورات مجهول ما هستند و بهتر است برای معلوم کردن تصورات مجهول کودکان از تعریف از طریق ذکر مصادیق و نشان دادن مصادیق‌های عینی استفاده کنیم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: قسمت اول نادرست است - قسمت دوم درست است.

گزینه ۳: قسمت اول درست است - قسمت دوم نادرست است.

گزینه ۴: هر دو قسمت گزینه نادرست هستند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هدف از تعریف کردن، شناساندن مفاهیم و تصورات مجهول برای شنونده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در موارد ب و د شرط واضح بودن از شرایط تعریف رعایت نشده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تعریف «انبیاء: جمع نبی» کسانی که بر ایشان وحی نازل می‌شود و صاحب معجزاتی نیز هستند؛ مانند: حضرت موسی، حضرت ابراهیم و ...» یک تعریف ترکیبی است که به ترتیب از «تعریف لغوی (لفظی)» و «مفهومی» و «مصادیق» تشکیل شده است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مغالطه تعمیم شتابزده زمانی رخ می‌دهد که شرایط استقرای قوی را به درستی رعایت نکنیم. وقتی با بررسی تنها یک نمونه، حکم را به یک جامعه آماری بزرگ تعمیم دهیم، دچار این مغالطه شده‌ایم. گزینه ۱ استقرای تمثیلی است. گزینه ۳ بر عکس بیان شده است؛ یعنی با استفاده از استدلال‌های استقرایی قوی، می‌توان برای علوم تجربی مبنایی تهیه کرد و قوانین علمی کلی به دست آورد. در استقرا، نتیجه قطعی نیست و ضرورتی ندارد. پس گزینه ۴ نیز نادرست است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در استدلال استقرایی، نتیجه غیرقطعی و احتمالی است و یکی از انواع استدلال استقرایی، استنتاج بهترین تبیین است. در استدلال استقرایی، مقدمات از نتیجه، حمایت نسبی است. درباره قوت یا ضعف استدلال تعمیمی و تمثیلی نمی‌توان مقایسه دقیقی انجام داد؛ زیرا بسته به نمونه استدلال، ممکن است هر کدام قوی‌تر یا ضعیف‌تر باشند. استدلال استقرایی با استدلال قیاسی، نسبت تباین دارد؛ یعنی هیچ استدلال استقرایی، قیاسی نیست و هیچ استدلال قیاسی، استقرایی نیست.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هرگاه نتیجه استدلال، قطعی و حتمی باشد، استدلال از نوع قیاسی است. رابطه علت و معلول، رابطه‌ای حتمی و ضروری است؛ چون وجود گسل، علت برای وقوع زلزله است، پس وقوع زلزله را حتمی می‌کند. سایر گزینه‌ها استقرای تعمیمی هستند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تعریف از طریق ذکر مصادیق با نشان دادن نمونه یا مشابه یا تصویر یک مفهوم، بیان می‌شود. مانند «دریا: اگر دقت کنی داری می‌بینیش» و «بنز: همان اتومبیل جلوی در» و «گل رز: تابلوی روی دیوار» اما تعریف در گزینه ۲ از نوع تعریف مفهومی که از دو بخش مفهوم عام و مفهوم خاص تشکیل می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از آنجا که هر انسانی، حیوان راست‌قامت است (البته با نادیده گرفتن موارد استثنایی)، پس این تعریف جامع است. اما چون هر حیوان راست‌قامتی، لزوماً انسان نیست و می‌تواند موجود دیگری مثل پنگوئن را شامل شود، پس تعریف انسان به حیوان راست‌قامت، تعریفی مانع افراد نیست.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هرگاه از یک مورد جزئی به یک مورد جزئی دیگر حکم کنیم دچار استدلال تمثیلی (استقرای تمثیلی) شده‌ایم. تمایز و تشخیص تفاوت‌ها برای پرهیز از مغالطه‌ی تمثیل ناروا است. استنتاج بهترین تبیین، به عبارت دیگر تکنیک رد گزینه‌های نادرست است که در آزمون سراسری به ویژه در گروه انسانی بسیار کارآمد است. تصادفی بودن یعنی غیرگزینشی بودن افراد جامعه‌ی آماری است ولی به معنای برنامه‌ی آن نیست.

۱۲۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه ۴ تعریف است، اما گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ قضیه یا استدلال‌اند نه تعریف. تعریف، اولاً چند تصور است ثانیاً به صورت جمله خبری بیان تأکید.

۱۲۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در سایر گزینه‌ها استدلال قیاسی وجود دارد و مقدمات ضرورتاً نتیجه را به دنبال دارد، ولی در این گزینه، استدلال تمثیلی به کار رفته است. کتاب دهم، درس پنجم ص ۴۲

۱۳۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در استقرای تعمیمی هر چه قدر تعداد نمونه‌ها (نه جامعه‌ی آماری) بیش تر باشد استقرا قوی تر خواهد بود.

۱۳۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اساس و مبنای مالیات بر دارایی، ثروت مؤدی (پرداخت کننده‌ی مالیات) است، در مالیات بر درآمد، میزان درآمد اشخاص ملاک پرداخت مالیات قرار می گیرد.

۱۳۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نمودار عرضه، یک نمودار صعودی است، یعنی رابطه‌ی آن با قیمت یک رابطه‌ی مستقیم است و با افزایش قیمت، میزان عرضه افزایش و با کاهش قیمت، میزان عرضه کاهش می یابد. نمودار تقاضا یک نمودار نزولی است و رابطه‌ی آن با قیمت یک رابطه‌ی معکوس است، یعنی با کاهش قیمت، میزان تقاضا افزایش و با افزایش قیمت میزان تقاضا کاهش می یابد.

۱۳۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
الف) انواع مالیات مستقیم: مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد

$$۳۰۰ + \left(\frac{۱}{۶} \times ۳۰۰\right) = ۳۰۰ + ۵۰ = ۳۵۰ \text{ میلیون تومان}$$

ب) انواع مالیات غیرمستقیم: عوارض گمرکی و خدماتی، مالیات بر مصرف، مالیات بر ارزش افزوده
میلیون تومان $۱۲۰ + ۷۰ + ۲۸ = ۲۱۸$

۱۳۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- هنگامی که مصرف کنندگان پی ببرند که به دلیل تورم، قیمت کالایی در آینده بیشتر می شود، تقاضا برای آن را در زمان حال افزایش می دهند.
- اگر مقدار تقاضای کالایی از مقدار عرضه آن بیشتر باشد، در بازار کمبود عرضه رخ می دهد و باعث بالا رفتن قیمت می شود؛ چرا که عده‌ای که به آن کالا مشتاق ترند تلاش می کنند با پیشنهاد قیمت بالاتر آن را به دست آورند.

۱۳۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دولت با تعریف و اجرای حقوق مالکیت، امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می بخشد و اجازه نمی دهد تا زمانی که فروشنده اثبات نکند که مالک واقعی چیزی است، آن را بفروشد.
تعریف و اجرای حقوق مالکیت از وظایف دولت در حیطه‌ی بهبود عملکرد بازار می باشد.

۱۳۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مهم ترین نوع مالیات ← مالیات بر درآمد
مالیات غیرمستقیم که براساس ویژگی ها و ارزش کالا تعیین و دریافت می شود ← تعرفه های گمرکی

۱۳۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دولت ها باید سعی کنند با برنامه ریزی درست و تنظیم الگوی درآمد هزینه از کسری بودجه جلوگیری کنند.

- مقدار تقاضا از یک کالا با قیمت آن رابطه‌ای عکس دارد.

- با افزایش قیمت، مقدار تقاضا کاهش می‌یابد و بالعکس

⇐ به این رابطه، «قانون تقاضا» می‌گویند.

قانون تقاضا برای کلیه کالاها یکسان است به شرط اینکه فقط قیمت یک کالا تغییر کند و سایر عوامل ثابت باشد.

- در شرایطی که در جامعه تورم داریم و مصرف‌کنندگان پیش‌بینی افزایش قیمت کالاها را در آینده دارند، میزان خرید و تقاضای خود را افزایش می‌دهند.

- کالای پست: به کالایی گفته می‌شود که با افزایش درآمد، تقاضا برای آن کاهش می‌یابد. (علت کاهش تقاضا این است که

مصرف‌کنندگان با افزایش درآمدشان به جای مصرف آن کالا روی به مصرف کالاهایی می‌آورند که کیفیت بالاتری داشته باشند.) با فرض ثابت بودن قیمت کالا، تقاضا برای کالای پست به صورت معکوس با درآمد ارتباط دارد. افزایش در درآمد سبب کاهش در مقدار تقاضای کالای پست در هر قیمت می‌شود.

در نتیجه با توجه به این دو گزاره می‌توان نتیجه گرفت: «پیش‌بینی قیمت کالا در آینده و ویژگی کالای پست، دو رفتار مغایر با قانون تقاضا را توجیه می‌کند.»

الف) کالا بالای نقطه‌ی تعادلی قرار دارد یعنی دارای وضعیت مازاد عرضه یا کمبود تقاضاست.

ب) چون قیمت بالاتر از حد تعادل است، قیمت کالا کاهش پیدا کرده و با کاهش قیمت، مقدار عرضه کاهش پیدا کرده و با افزایش تقاضا، در نقطه‌ی تعادلی، عرضه و تقاضا به هم می‌رسند.

الف) هر چه شیب منحنی تقاضا بیشتر باشد، بر مصرف‌کننده کمتر تأثیر می‌گذارد.

ب) کشش قیمتی کالای تجملی زیاد است.

پ) در منحنی تقاضا شیب منحنی نشان از تأثیر قیمت دارد.

ت) شیب منحنی عرضه رابطه مستقیم با قیمت آن دارد.

ث) اقتصاددانان معتقدند با وجود هزینه‌های مبادله، شیوه توزیع حقوق مالکیت بر تخصیص منابع اثر می‌گذارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فقط گزینه ب نادرست است؛ زیرا مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد.

- همیشه علت افزایش قیمت در بازار وجود «مازاد تقاضا» یا همان کمبود عرضه است و این مازاد تقاضا در قیمت‌هایی پایین تر از قیمت تعادلی است یعنی وقتی کالا ارزان است مردم هجوم می‌برند برای خرید آن و این کار باعث می‌شود قیمت‌ها در بازار بالا برود. پس می‌دانیم که مازاد تقاضا در قیمت‌های زیر ۴۰۰ است، مثلاً در قیمت ۲۰۰

که منحنی عرضه در نقطه ی M و منحنی تقاضا در نقطه‌ی F قطع می‌کند. فاصله‌ی بین M و F مازاد تقاضا را نمایش می‌دهد. (درس ۵)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پاسخ عبارت‌ها به ترتیب:

۱۴۳

مالیات بر مصرف - عوارض شهرداری - حقوق و عوارض گمرکی - مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر مصرف مالیات بر مشروبات غیرالکلی ماشینی و دخانیات در ایران جزء مالیات بر مصرف است که در نهایت توسط مصرف‌کننده‌ی نهایی پرداخت می‌شود، اما وظیفه‌ی قانونی پرداخت آن بر عهده‌ی تولیدکنندگان و فروشندگان است. دریافت وجوه در مقابل توسط شهرداری جزو عوارض شهرداری محسوب می‌شود و مالیات و عوارض گمرکی تابع سیاست‌های بی‌کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند که یکی از راه‌های درآمدزایی دولت هستند و معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی به کار می‌روند. مالیات بر ارزش افزوده، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد و از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند. (درس ۶)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌های نادرست:

۱۴۴

ردّ گزینه‌ی ۲ - این فروش خیانت به نسل‌های آینده است. اگر برای تأمین سرمایه‌گذاری مولد باشد مناسب است.
ردّ گزینه‌ی ۳ - دولت اهداف مختلفی را دنبال می‌کند و این منابع دریافتی از مالیات را فقط صرف خلق دارایی کند کار درستی نیست و همچنین دارایی‌های تجدیدنپذیر قرن‌ها طول کشیده تا ایجاد شده و دولت نمی‌تواند در زمان کوتاه دست به خلق آن بزند.
ردّ گزینه‌ی ۴ - مالیات تنها منبع درآمدی دولت نیست و نمی‌تواند به تنهایی پاسخگوی نیاز دولت باشد. (درس ۶)

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. زیرا این نمودار هم می‌تواند، نمودار عرضه باشد و هم نمودار تقاضا. «واژه‌ی فقط» سبب نادرست بودن

۱۴۵

این گزینه شده است. باقی گزینه‌ها همگی درست هستند.

